

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

38623

Aşağıda belirtilen sorularımın, Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat Kurum tarafından Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 02.01.2026

Av. Mahmut TANAL
Şanlıurfa Milletvekili

Van Gölü; yalnızca Van ili için değil, bölgesel ekosistem ve kamu sağlığı açısından stratejik öneme sahip bir doğal varlıktır. Arıtılmadan göle bırakılan atık sular, yetersiz altyapı, plansız yapılaşma ve iklim koşulları; gölde kirliliğin artmasına, biyolojik dengenin bozulmasına ve sağlık risklerinin büyümesine yol açmaktadır. Öte yandan Van ilinde özellikle kış aylarında yaşanan hava kirliliği, solunum yolu hastalıkları başta olmak üzere ciddi halk sağlığı sorunları yaratmaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 56'ncı maddesi, herkesin sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkını güvence altına almakta; çevreyi koruma yükümlülüğünü devlete ve yurttaşlara birlikte yüklemektedir. 17'nci madde yaşam hakkını, 5'inci madde devletin temel amaç ve görevlerini, 10'uncu madde ise kamu hizmetlerine erişimde eşitlik ilkesini düzenlemektedir. 65'inci madde uyarınca çevresel haklar, kaynak yetersizliği gerekçesiyle etkisiz kılınamaz.

Van Gölü'nün korunmasına ve hava kirliliğiyle mücadeleyle ilişkin politikaların ölçüm verileri, denetim raporları ve somut takvimler eşliğinde kamuoyuna açıklanması zorunludur.

Bu bağlamda;

1. Van Gölü'nün su kalitesine ilişkin olarak son beş yıl içerisinde yapılan kimyasal ve biyolojik ölçümlerin sonuçları nelerdir? Bu ölçümler hangi kurumlar tarafından, hangi periyotlarla yapılmıştır?
2. Van Gölü havzasında bulunan atıksu arıtma tesislerinin sayısı, kapasiteleri ve fiilî çalışma oranları nedir? Arıtma kapasitesinin yetersiz kaldığı yerleşim yerleri hangileridir?
3. Van Gölü'ne arıtılmadan veya yetersiz arıtılmış atık su deşarjı yapan belediye veya tesis sayısı kaçtır? Son beş yıl içerisinde bu deşarjlara ilişkin olarak kaç idari yaptırım, kaç ceza ve hangi tür idari işlem uygulanmıştır?
4. Van Gölü'ndeki kirlilik düzeyinin mevcut hâliyle devam etmesinin, Anayasa'nın 56'ncı maddesinde güvence altına alınan çevre hakkını ve 17'nci maddede düzenlenen yaşam hakkını ihlal ettiği yönünde Bakanlığınızca yapılmış bir idari veya bilimsel değerlendirme bulunmakta mıdır?
5. Van ilinde hava kalitesi ölçüm istasyonu sayısı kaçtır? Son üç yıl içerisinde ölçülen PM10, PM2.5 ve SO₂ değerleri nelerdir ve bu değerler ulusal sınır değerlerin üzerinde midir?

6. Hava kirliliğinin özellikle kış aylarında yoğunlaşmasının nedenlerine ilişkin olarak Bakanlığınızca hazırlanmış kaynak analizi veya etki değerlendirme raporu bulunmakta mıdır?
7. Van ilinde ısınma kaynaklı hava kirliliğinin azaltılması amacıyla yakıt denetimleri, teşvik programları veya altyapı yatırımları yapılmakta mıdır? Yapılıyorsa bu çalışmaların bütçesi ve uygulama takvimi nedir?
8. Van Gölü'nün korunması ve Van ilinde hava kirliliğinin azaltılması amacıyla 2026 yılı için hazırlanmış somut, bütçelendirilmiş ve takvimlendirilmiş bir çevre eylem planı bulunmakta mıdır? Bulunuyorsa planın hedefleri ve uygulama aşamaları nelerdir?